

Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi
The Journal of International Social Research
Cilt: 8 Sayı: 38 Volume: 8 Issue: 38
Haziran 2015 June 2015
www.sosyalarastirmalar.com Issn: 1307-9581

KADI BURHANEDDİN AHMED'İN MALATYA POLİTİKASI
THE MALATYA POLICY OF KADI BURHAN AL-DIN AHMED

Murat ZENGİN*

Öz

Türkiye Selçuklu Devleti'nin tarih sahnesinden çekilmesinin ardından Anadolu'da İlhanlı, Eretnalı, Dulkadirli ve Memlûklü hâkimiyet mücadelesi yaşanmıştır. Eretnalılar, XIV. yüzyılın ilk çeyreğinden sonra Kayseri, Sivas, Tokat ve Malatya şehirlerini ihata eden devletlerini kurmaya muvaffak olmuşlardır. Memlûk Devleti, 1361'den beri hâkim olduğu Malatya üzerinden Eretna ve Dulkadirli topraklarına doğru yayılma siyaseti gütmüştür. Kadı Burhaneddin Ahmed, Eretnalılar mirası üzerine kurduğu devletini bölgesel bir güç haline getirdikten sonra genişleme siyaseti gütmüş ve Malatya şehri üzerinden Memlûk Devleti hâkimiyetindeki toprakları ele geçirmeye çalışmıştır. Makalemizde, Kadı Burhaneddin Ahmed'in genişleme siyaseti kapsamında Malatya politikası ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kadı Burhaneddin Ahmed, Malatya, Memlûklar, Genişleme Siyaseti.

Abstract

After fading from the history scene of Turkish Seljuks, in Anatolia the struggle for dominance between Ilkhanid, Eretnis, Dulkadirs and Mamluqs had been came through. The Eretnis succeed in establishing the state comprising Kayseri, Sivas, Tokat and Malatya cities after the first quarter of the XIVth century. Mamluq State harbored expansionism to Eretnis and Dulkadirs territory from Malatya where dominated since 1361. After powering the state which had been established on heritage of Eretnis, Kadı Burhan al-din Ahmed harbored expansionism and surround the territory where under the control of Mamluq State from Malatya. In this article, the Malatya policy of Kadı Burhan al-din Ahmed within the expanionism will be reviewed.

Keywords: Kadı Burhan al-din Ahmed, Malatya, Mamluqs, Expanionism.

1- Kadı Burhaneddin Ahmed'in Devletini Tesisine Kadarki Siyâsî Faaliyetleri

Kadı Burhaneddin Ahmed 3 Ramazan 745/9 Ocak 1345'te Kayseri'de dünyaya gelmiştir.¹ Oğuzların Salur boyundandır.² Babası Şemseddin Mehmed döneminin ileri gelen bilginlerinden olup Eretna Beyliği'nin³ Kayseri kadılığı görevini yürütüyordu. Annesi, Türkiye Selçuklu hükümdarı II. Gıyâseddin Keyhüsrev'in akrabası idi.⁴ Küçük yaşta annesini kaybeden Kadı Burhaneddin'in yetişmesinde babası Şemseddin Mehmed'in büyük bir rolü vardır. On iki yaşında iken babası ile birlikte Şam'a giden Kadı Burhaneddin, burada dört ay kaldıktan sonra tekrar Kayseri'ye döndü.

Kadılık vazifesine resmen atanmadan önce bazı hukuki meselelere dair âdil ve kesin hükümler vermesi onun kısa sürede Kayseri'de sevilmesine neden olmuştur. 1358'de babası ile birlikte Mısır'a giden Kadı, burada Fıkıh, Hadis, Heyet ve Tıp dersleri aldı.⁵ XIV. yüzyılın önemli din bilginlerinden Mevlâna

* Arş. Gör. Dr., Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü, muratzengin@yahoo.com [Bu çalışma, 13-15 Ekim 2011 tarihleri arasında Sivas'ta düzenlenen Tarihsel Gelişimi İçindeki Oğuz Türkçesi ve Kadı Burhaneddin Uluslararası Çalıştay'ı da tarafımdan tebliğ edilen ve henüz basılmayan "Kadı Burhaneddin Ahmed'in Malatya Politikası" başlıklı bildirisinin genişletilmiş şeklidir].

¹ Aziz b. Erdeşir-i Esterâbadî (1990). *Bezm u Rezm*, Çev. Mürsel Öztürk, Ankara: 56; Yaşar Yücel (1970). *Kadı Burhaneddin Ahmed ve Devleti*, Ankara: 15.

² Aziz b. Erdeşir-i Esterâbadî (1990). *Bezm u Rezm*, Çev. Mürsel Öztürk, Ankara: 52.

³ Eretnalılar hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Kemal Göde (2000). *Eretnalılar (1327-1381)*, Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.

⁴ Abdülkerim Özyayın (2001). "Kadı Burhaneddin", *DİA*, C. XXIV, s. 74-75.

⁵ Aziz b. Erdeşir-i Esterâbadî (1990). *Bezm u Rezm*, Çev. Mürsel Öztürk, Ankara: 73; Yaşar Yücel (1970). *Kadı Burhaneddin Ahmed ve Devleti*, Ankara: 21.

Kutbeddin Râzî, o sırada Şam'da ikâmet ediyordu. Kadı Burhaneddin, Şam'a giderek ondan Tabiat, Riyaziye ve İlahiyat dersleri aldı.⁶ Buradan Mekke'ye geçen Kadı, Hac görevinin ardından Anadolu'ya yöneldi. Yolda babasını kaybeden Kadı Burhaneddin, Haleb'de bir yıl kaldıktan sonra 1364'te memleketi Kayseri'ye döndü.⁷

Kadı Burhaneddin, Kayseri'ye döndükten bir yıl sonra Eretna hükümdarı Mehmed⁸ tarafından babasından boşalan kadılık vazifesine getirildi. Kendisinin "kadı" olarak anılmasında bu atama esas teşkil eder. Eretna Hükümdarı Mehmed döneminde beyliğe bağlı Moğollar, Kayseri ve civarında isyan etmişlerdi. Mehmed Bey bu isyanı bastırmaya muvaffak olamadığı gibi kendi emirleri Hacı Şadgeldi, Hacı İbrahim ve Kılıçarslan'ın ittifakı ile de öldürüldü. Kadı Burhaneddin Ahmed'in de bu ittifaka katıldığına dair bazı bilgiler vardır.⁹

Eretnalı Mehmed Bey'in ölümünden sonra yerine oğlu Alâaddin Ali Bey geçti. Ali Bey döneminde, iç karışıklıklar artarak devam etmiş; bu karışıklıklardan faydalanmak isteyen Karamanoğulları Konya ve Niğde'yi ele geçirerek akabinde de Kayseri'yi almaya muvaffak olmuşlardır. Kadı Burhaneddin, ilk askerî başarısını burada kazandı ve Kayseri'yi Karamanoğullarından istirdad etti.¹⁰

Kayseri ve civarında yaşayan Moğol Samağar Kabilesi Hızır Bey önderliğinde Kayseri'yi zapt etmek üzere hazırlık yapmakta idiler. Ali Beğ, bu tehlikeyi bertaraf etmek üzere Kadı Burhaneddin'i yardıma çağırdı. Bu davet Kadı Burhaneddin'in uzun zamandan beri kademeli bir şekilde tasarladığı devleti ele geçirme planına çok uygundu. Aslında o, daha önce Kayseri istirdadında da gereken halk gücünü arkasında bulmuştu; fakat en uygun zamanın gelmesini bekliyordu¹¹.

Eretnalı Ali Bey, Sivas'taki karışıklıkları düzene soktukten sonra 1378 yılında vezirlik makamına Kadı Burhaneddin'i getirdi¹². 1378'den başlayıp iktidarı ele aldığı 1381'e kadar geçen üç yıllık sürede Kadı Burhaneddin, kuracağı merkezî otoritenin temellerini hazırlamakta idi. Ali Bey'in 1380'de vebadan ölümünden bir yıl sonra oğlu Kılıçarslan'ın naibliğine getirilen Kadı Burhaneddin, Kılıçarslan'ın öldürülmesi ile 14 Zilkade 782/9 Şubat 1381'de toplanan halk meclisi tarafından resmen naibliğe getirildi¹³. Kadı Burhaneddin, iktidara gelir gelmez adına hutbe okutup para bastırarak iktidarını bildirmek üzere Anadolu, Suriye ve Irak'taki sultan ve emirlere elçiler gönderdi¹⁴.

Kadı Burhaneddin bağımsızlığını ilan ettiğinde Erzincan'da Mutahharten, Elbistan ve Maraş'ta Dulkadir Beyi Halil¹⁵, Malatya'da Memlûk Sultanlığı adına Mintaş vali olarak hâkimiyet icra ediyorlardı. Kadı Burhaneddin Ahmed'in hâkimiyet alanı, Dânişmendîye olarak adlandırılan Sivas, Kayseri, Amasya, Tokat gibi önemli şehirleri içeriyordu. Coğrafyanın da tabii bir mecburiyeti olarak Kadı Burhaneddin, ülke topraklarını genişletmek politikası güttü. Bu politika, Sivas şehrinin stratejik ve ticarî öneminden kaynaklandığı gibi ülke topraklarının korunmasına yönelik doğal bir süreç olarak gelişmekte idi.

Erzincan hâkimi Mutahharten, Memlûk Sultanlığı ile ittifak halinde idi ve bu şekilde bölgedeki varlığını devam ettiriyordu. Dulkadiroğulları ise Kadı Burhaneddin ile dostluk ve dayanışmaya dayalı bir ilişki sürdürmekteydiler¹⁶. Memlûk Sultanlığı Kadı Burhaneddin'in devletini tesis ettiği dönemde önemli bir iktidar değişikliği yaşamış ve bu iktidar değişikliğinin ortaya çıkardığı sıkıntılar ile uğraşmakta idi. 784/1382'de iktidarı ele alan Memlûk Sultanı Berkûk¹⁷, Bahrî Memlûkları hâkimiyetine son verip Kahire'de Burcî

⁶ Mirza Bala (1993), "Kadı Bürhaneddin", *İA*, C. VI, s. 46-48.

⁷ Yaşar Yücel (1970). *Kadı Burhaneddin Ahmed ve Devleti*, Ankara: 21.

⁸ Hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Kemal Göde (2000). *Eretnalılar (1327-1381)*, Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları. 87 vd.

⁹ Yaşar Yücel (1970). *Kadı Burhaneddin Ahmed ve Devleti*, Ankara: 23.

¹⁰ Aziz b. Erdeşir-i Esterâbadî (1990). *Bezm u Rezm*, Çev. Mürsel Öztürk, Ankara: 104 vd.

¹¹ Yaşar Yücel (1970). *Kadı Burhaneddin Ahmed ve Devleti*, Ankara: 30.

¹² Aziz b. Erdeşir-i Esterâbadî (1990). *Bezm u Rezm*, Çev. Mürsel Öztürk, Ankara: 134; Kemal Göde (2000). *Eretnalılar (1327-1381)*, Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları. 115.

¹³ Aziz b. Erdeşir-i Esterâbadî (1990). *Bezm u Rezm*, Çev. Mürsel Öztürk, Ankara: 210.

¹⁴ Abdülkerim Özyayın (2001). "Kadı Burhaneddin", *DİA*, C. XXIV, s. 74-75.

¹⁵ Dulkadir beyliği hakkında geniş bilgi için bkz. Refet Yinanç (1989). *Dulkadir Beyliği*, Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.

¹⁶ Kadı Burhaneddin-Dulkadir Beyliği ilişkileri özellikle Halil Bey'in iktidarı döneminde dostane bir şekilde gelişmekte idi. Ayrıntılı bilgi için bkz. Refet Yinanç (1989). *Dulkadir Beyliği*, Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları. 19 vd; Yaşar Yücel (1970). *Kadı Burhaneddin Ahmed ve Devleti*, Ankara: 93.

¹⁷ El-Melik ez-Zahir Berkûk el-Osmanî el-Yelboğavî, Memlûk Sultanı es-Sultân el-Melik es-Sâlih Selâhaddîn Emîr Hacı'nın hallinden sonra 19 Ramazan 784/26 Kasım 1382'te tahta çıktı. Bkz. İbn Dokmak, İbrahim bin Muhammed bin Aydemîr el-Âlâî (1403/1982). *el-Cevher es-Semîn fî Seyr el-Hulefâ ve'l-Mülûk ve's-Selâtin*, Tahkik Dr. Sâid Abdulfettâh Âşûr, yy: 457; Kadı Şuhbe, Takiyuddîn Ebi Bekr bin Ahmed (1997). *Târih-i İbn Kadı Şuhbe*, Tahkik Adnan Derviş, C. 3, Dimaşk: 86; İbn Şihne, eş-Şeyh Muhibeddîn Ebû'l- Vâlidu Muhammed bin Muhammed (1417/1997). *Ravz el-menâzir fî İlm el-Evâil ve'l-Evâhir*, Tahkik Seyyid Muhammed Muhennâ, Beyrût-Lübân: 291; Makrizî, Takiyuddîn Ebû'l-Abbâs Ahmed bin Ali (1418/1997). *es-Sülûk li-Mârifet-i Düvel el-Mülûk*, Tahkik Muhammed Abdülkâdir Âtâ, C. 5, Beyrût-Lübân: 141; İbn Tağrıberdî, Cemâleddîn Ebû'l-Mehâsin (1413/1992). *en-Nücum ez-Zâhire fî Mülûk-ı Mısır ve'l-Kâhire*, Tahkik

Memlûkları hâkimiyetini ihdas ettikten sonra,¹⁸ eski Memlûk Sultanı Eşref Şaban'ın memâlikini tasfiye işine koyulmuştu. On bine yakın Eşrefiye memâlikinin büyük bir bölümünü dağıtıp, içlerinden rütbeli olanlarının da gelirlerine el koymuştu. Berkûk'un bu politikası başta Mintaş olmak üzere Yelboğa en-Nâsirî ve diğer makam sahibi rütbelilerin kendisine isyan etmelerine yol açtı.

2- Kadı Burhaneddin Ahmet-Malatya Nâibi Mintaş Mûnâsebetleri ve Kadı'nın Malatya Politikası

Malatya Nâibi Mintaş¹⁹, Şevvâl 789/Ekim 1387'de başta el-Bire Nâibi el-Emîr Yelboğa el-Mencekî, İlyas el-Mâcârî, el-Emîr Altunboğa el-Eşrefî ve el-Emîr Esendemir eş-Şerifî bin Yakub Şah olmak üzere Eşrefiye memâlikinden yaklaşık beş yüz memlûk ile ittifak ederek Malatya'da isyan etti. İttifaka o sırada Malatya'da olduğu anlaşılan Kara Mehmed'i ve Türkmenleri de dâhil etmeyi başardı.²⁰ Kadı Burhaneddin Ahmed'e bir elçi göndererek onu da ittifaka davet etti.

Kadı Burhaneddin 789/1388 yılının Bahar mevsiminde Erzincan hâkimi Mutahharten'i tedib etmek üzere Erzincan üzerine sefer hazırlığında iken Mintaş'ın elçisi Sivas'a ulaştı. Kadı Burhaneddin Ahmed döneminin kaynağı *Bezm u Rezm*'de ismi zikredilmeyen bu elçi, Mintaş'ın Mısır ve Suriye birliklerinin Malatya'ya karşı yapacakları olası bir saldırı üzerine Malatya'yı Kadı Burhaneddin'e teslim edeceği mesajını getirdiler. Kadı Burhaneddin bu gelişme üzerine Erzincan'a yapacağı seferi erteledi.

Mintaş, elçisinin Kadı Burhaneddin tarafından olumlu karşılanması üzerine devâdârını²¹ Sivas'a yolladı. Devâdâr, Mintaş'ın askerî durumundan bahisle Şam emîrleriyle ittifak halinde ve kalabalık bir orduya sahip olduklarını ifade etti. Bu ifadeler Kadı Burhaneddin'in Malatya'ya olan ilgisini arttırdı.²²

Kadı Burhaneddin Ahmed, bölgedeki varlığını korumak ve ülke topraklarını genişletmek üzere çok yönlü bir politika takip ediyor, Memlûklara karşı Dulkadir Türkmenlerini destekliyordu. Şam ümerâsiyla ilişkileri ise pek dostâne değildi. Eretnalı Alâeddin Ali Bey tarafından Suriye'ye gönderilen tüccar, Ali Bey'in ölüm haberinin gelmesi üzerine geri dönmeyerek Suriye'ye yerleşmişti. Kadı Burhaneddin, malların Ali Bey'in vârislerine dağıtılmak üzere iâdesini talep etmiş ve bu isteği Memlûklar tarafından reddedilmişti. Kadı Burhaneddin buna misilleme olarak Berkûk adına Sivas'ta ticaret yapan bir kafilenin mallarına el koydu. Bu hadise Kadı Burhaneddin ile Memlûk Devleti ilişkilerini olumsuz etkiledi.²³

Sivas, Ortaçağ köle ticaretinin önemli merkezlerinden biriydi. Karadeniz'in kuzeyinden gelen Memlûk (Köle) askerler buradaki pazarda toplanarak Suriye, Mısır ve diğer bölgelere dağıtılıyordu.²⁴

Muhammed Hüseyin Şemseddin, C. 11, Beyrût-Lübnan: 181; Sayrafî, el-Hatîb el-Cevherî Âli bin Dâvûd (1970). *Nüzhât en-Nüfûs ve'l-Abidan fî Tevârih ez-Zâman*, Tahkîk Dr. Hasan Habeşî, yy: 37-38; İbn İyâs, Muhammed bin Ahmed bin İyâs el-Hanefî el-Mısrî (1960). *Bedâi ez-Zuhûr fî Vekâit ed-Duhur*, yy: 223.

¹⁸ Cüneyt Kanat (2008), "Memlûk Devleti'nde İktidar Değişikliği Bahrî Memlûklardan Burcî Memlûklara", *Prof. Dr. Işın Demirkent Anısına*, İstanbul: 545.

¹⁹ Tam adı Timurboğa bin Abdullah el-Efdalî el-Mintaş el-Emîr Seyfeddin olan Emîr Mintaş, Memlûk Sultanı el-Melik el-Eşref el-Şabân'ın memâlikindendi. Eşref Şabân'ın Hasekiyelerinden biri olan Mintaş, bu Sultân döneminde Emîr-i Aşre unvanına yükselmişti. Eşref Şabân'ın 1377'de öldürülmesinin ardından diğer Eşrefiye memâliki gibi Mintaş da Memlûk Türk Sultanlığı'nın değişik yerlerine sürgün edildi. Mintaş, Bilâd-ı Şam'a sürülerek Behisne Niyâbeti'ne atandı. Malatya Nâibi Altunboğa es-Sultânî'nin görev yerinin Elbistan'a kaydırılması üzerine Malatya'ya nakledilen Mintaş, görev yerine ulaşamamıştır. Melik Zahir Berkûk tahta geçince Melik Eşref'in memâlikini Kahîre'ye çağırdı. Diğer Eşrefiye memâliki ile birlikte Berkûk'un hizmetine giren Mintaş, bir süre onun hizmetinde kaldıktan sonra yeni üstâzi olan Berkûk tarafından Rebiü'l-ahîr 787/Mayıs 1385'de şer'î yolla satın alındıktan sonra azat edildi¹⁹ ve aynı yıl Malatya'ya atandı. Mintaş 787 yılı başlarında yeni görev yeri olan Malatya'ya giderek görevine başladı. Bkz. İbn Tağrıberdî, Cemâleddin Ebû'l-Mehâsin (1989). *el-Memhel es-Sâfi ve'l-Müsteva fî Bâd el-Vâfi*, Tahkîk Dr. Muhammed Muhammed Emin, C. 4, Kahîre: 94.

²⁰ Mintaş İsyanı'nın tarihi ile ilgili olmak üzere Kadı Şuhbe, Zilkâde 789/Kasım 1387 (Bkz. Kadı Şuhbe, Takıyuddin Ebî Bekr bin Ahmed (1997). *Târih-i İbn Kadı Şuhbe*, Tahkîk Adnan Derviş, C. 3, Dımaşk: 223); Makrizî, Şevvâl/Ekim ayını (Bkz. Makrizî, Takıyuddin Ebû'l-Abbâs Ahmed bin Ali (1418/1997). *es-Sülûk li-Mârifet-i Düvel el-Mülûk*, Tahkîk Muhammed Abdülkâdir Âtâ, C. 5, Beyrût-Lübnân: 201), İbnü'l-Furat, 12 Zilkâde 789/24 Kasım 1387 tarihini (Bkz. İbnü'l-Furat, Nâsirüddin Muhammed bin Abdurrahim (1936), *Tarih-i İbn el-Furat*, Nşr. Dr. Kostantin Zureyk, C.9/1, Beyrût: 20) ve İbn Tağrıberdî, Makrizî'deki tarihi esas alarak yine Şevvâl/Ekim ayını (Bkz. İbn Tağrıberdî, Cemâleddin Ebû'l-Mehâsin (1413/1992). *en-Nücum ez-Zâhire fî Mülûk-ı Mısır ve'l-Kâhire*, Tahkik Muhammed Hüseyin Şemseddin, C. 11, Beyrût-Lübnan: 206) vermektedirler. İbnü'l-Furat, Mintaş'ın isyan ettiği haberinin Ebvâb eş-Şerife'ye 12 Zilkâde/24 Kasım'de ulaştığını kaydetmektedir. İsyân haberinin merkeze ulaşması belli bir zaman aldığından Makrizî'deki kaydın doğru olması gerekir.

²¹ Devâdâr/Dividâr şekillerinde yazılan Devâdâr, Sultan tarafından başkalarına yazılacak mektup ve fermanları yazmakla görevli kişi idi. Muhabere, maliye ve adliye işlerinde de söz sahibi olan Devâdâr, devlet dairelerine yapılacak atama ve azillere de müdahale ederdi. Bkz. İsmail Hakkı Uzunçarşılı (1988), *Osmanlı Devlet Teşkilâtına Medhal*, Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları. 356 vd.

²² Esterâbadî, Aziz b. Erdeşir (1928). *Bezm u Rezm*, İstanbul: 339 vd; Aziz b. Erdeşir-i Esterâbadî (1990). *Bezm u Rezm*, Çev. Mürsel Öztürk, Ankara: 316 vd.

²³ Esterâbadî, Aziz b. Erdeşir (1928). *Bezm u Rezm*, İstanbul: 342; Aziz b. Erdeşir-i Esterâbadî (1990). *Bezm u Rezm*, Çev. Mürsel Öztürk, Ankara: 318.

²⁴ Yaşar Yücel (1970). *Kadı Burhaneddin Ahmed ve Devleti*, Ankara: 111 nolu dipnot.

Memlûk askerî ve demografik yapısı için önemli kaynak olan Memlûk (köle) ticaretinin- bir yönüyle- Kadı Burhaneddîn Ahmed'e bağlı olması ilişkilerin nezaketini arttıran bir başka husustu.

Kadı Burhaneddîn Ahmed, yukarıda bahsedilen neden ve durumları değerlendirerek Mintaş'tan gelen daveti kabul etti ve Malatya'ya gitmek için hazırlıklara başladı. Sefer hazırlığı boyunca Malatya ile yazışmalar devam ediyordu. Mintaş, devâdârını yollayarak Malatya'yı teslim etmek istediğini ve bu amaçla Kadı Burhaneddîn'in bir mutemet görevlendirmesini istedi. Kadı Burhaneddîn, Malatya şehrine çok önem verse de Mintaş'a karşı derin şüpheler beslediğinden ondan gelen önerileri hassasiyetle değerlendiriyor ve yol haritasını ona göre belirliyordu.

Anadolu-Suriye-Mısır ticaret yolu üzerinde yer alan Malatya, stratejik konumu gereği Sivas, Elbistan, Zibatra, Hısn-ı Mansur (Adıyaman) ve buradan Suriye'ye giden yolların başlangıç noktalarından birinde yer alıyordu. Kadı Burhaneddîn, şehrin bu özelliklerini de gözönünde bulundurarak şehri teslim almak üzere emîrlere birini önden yolladı. Ardından da kendisi hareket etti. Malatya halkı, Kadı Burhaneddîn'i şehrin sınırlarında karşıladı. Bu sırada bir haberci gelerek Mintaş'ın Kadı Burhaneddîn'in önden gönderdiği emîr ve mâiyetini tutukladığını bildirdi. Kadı Burhaneddîn bu haber üzerine, yanında bulunan Mintaş'ın Devâdârını da alarak geri döndü. Mintaş, Sivas hükümdarının geri döndüğü haberini alır almaz elçilerini özür için Kadı Burhaneddîn'e gönderdi. Dönemin kaynağı *Bezm u Rezm*'de Kalmah diye zikredilen yerde Mintaş'ın elçileri kıymetli eşyalar ve atlarla Sivas hükümdarına Mintaş'ın özrünü ilettiler. Kısa bir süre sonra Kadı Burhaneddîn'in Mintaş tarafından tutuklanmış adamları serbest bıraktı. Kadı Burhaneddîn, bu gelişmeler üzerine yanında tuttuğu Mintaş'ın devâdârına hilat giydirip onu, sözünde durmayışından duyduğu öfkeyi ifade yollu bir mesaj ile Mintaş'a yolladı.²⁵

Kadı Burhaneddîn Ahmed'in Malatya'yı ele geçirme yönündeki bu ilk teşebbüsü Mintaş'ın tutarsız davranışları sonucu akim kaldı. Mintaş, bir taraftan Malatya'daki yönetimine devam etmek istiyor; diğer taraftan Berkûk'un Timur tehlikesi geçer geçmez Malatya'ya yöneleceğini bildiğinden Kadı Burhaneddîn Ahmed'i Bilâd-ı Şam'a sefer açması için iknâ etmeye çalışıyordu.

Mintaş, devâdârını 1 Muharrem 790/11 Ocak 1388'da Berkûk'a yollayarak ona tâbî olduğunu ve itaatini sunmak üzere Malatya'dan yola çıktığını; fakat ağır kış şartlarından dolayı Haleb geçitlerinin birinde mahsur kaldığını ve karlar eriyip yollar açıldıktan sonra Kahîre'ye ulaşarak Sultân'a bağlılığını sunacağını bildirdi. Bu sırada Yelboğa en-Nâsîrî'nin de habercisi Kahîre'ye ulaşarak Mintaş'ın isyan halinde olduğu haberini getirdi. Berkûk hadisenin iç yüzünü araştırmak üzere es-Seyfî Meliktimur ed-Devâdâr'ı 10.000 dinar harcırah ve tecrid seferlerinde tecrübe kazanmış ümerâ ile birlikte Haleb'e yolladı.²⁶

Mintaş, kardeşi Şeyh Hasan-ı Kurd'dan oluşan elçilik heyetini Kadı Burhaneddîn'i Malatya'ya davet etmek üzere bir kez daha Sivas'a yolladı. İlk gün huzura kabul edilen heyet, durumu Sivas hükümdarına arz ettiler. Kadı Burhaneddîn, Mintaş'ın sadakatsizliğinden bahisle pek de orali olmadı. Ertesi gün Şeyh Hasan-ı Kurd'un nâibi huzura girerek hükümdarı iknâ çabalarına devam etti. Nâib, Malatya'nın stratejik öneminden ve ticarî konumundan bahsederek Kadı Burhaneddîn'i iknâ etmeye çalışıyordu. Kadı Burhaneddîn'in Malatya'yı ele geçirme hususundaki tutumunu bildiğinden şehrin zorla Bilâd-ı Şam'a dâhil edildiğini ve esasında bu yerin Rûm (Anadolu) Ülkesi'ne ait olduğunu sık sık dile getiriyordu.²⁷

Elçilik heyetinin girişimleri sonuç verdi ve Kadı Burhaneddîn Ahmed'in devlet erkânı Malatya'ya sefer açmayı uygun gördü. Fakat hükümdar, Mintaş'a karşı derin şüpheler beslediğinden hemen onay vermedi. Elçilik heyeti, Kadı Burhaneddîn'e şehri kendilerinin teslim edeceğine dâir belgeyi imzaladılar. Kadı Burhaneddîn, bu onayla da yetinmedi ve Mintaş'ın şehri terk ederek Sivas'a hareket etmesini ve ancak o şehirde yokken orayı almak üzere adamlarını göndereceğini bildirdi. Mintaş şehri terk ederse içerideki emîrlere derhal yönetimi ele geçirecekleri korkusuyla kendisi şehirde iken Kadı'nın adamlarının gelmesini bildirdi.²⁸

²⁵ Esterâbadî, Aziz b. Erdeşir (1928). *Bezm u Rezm*, İstanbul: 343; Aziz b. Erdeşir-i Esterâbadî (1990). *Bezm u Rezm*, Çev. Mürsel Öztürk, Ankara: 319 vd.

²⁶ İbnü'l-Furat, Nâsîrüddîn Muhammed bin Abdurrahim (1936), *Tarih-i İbn el-Furat*, Nşr. Dr. Kostantin Zureyk, C.9/1, Beyrût: 23; İbn Tağrıberdî, Cemâleddîn Ebû'l-Mehâsin (1413/1992). *en-Nücum ez-Zâhire fî Müllûk-ı Mısır ve'l-Kâhire*, Tahkik Muhammed Hüseyin Şemseddîn, C. 11, Beyrût-Lübnan: 207; Sayrafî, el-Hatîb el-Cevherî Âli bin Dâvûd (1970). *Nüzhet en-Nüfûs ve'l-Abidan fî Tevârih ez-Zâman*, Tahkik Dr. Hasan Habeşî, yy: 166.

²⁷ Esterâbadî, Aziz b. Erdeşir (1928). *Bezm u Rezm*, İstanbul: 345; Aziz b. Erdeşir-i Esterâbadî (1990). *Bezm u Rezm*, Çev. Mürsel Öztürk, Ankara: 321.

²⁸ Esterâbadî, Aziz b. Erdeşir (1928). *Bezm u Rezm*, İstanbul: 346; Aziz b. Erdeşir-i Esterâbadî (1990). *Bezm u Rezm*, Çev. Mürsel Öztürk, Ankara: 322.

Mintaş'ın elçilerinin Sivas'ta sergiledikleri tutum aslında Mintaş ile pek de fikir birliğinde olmadıkları hissini uyandırmaktadır. Yani emîrler ve ileri gelenler şehirde Kadı Burhaneddîn gibi güçlü bir karakteri Mintaş'a ve onun hukuken bağlı olduğu Berkûk'a tercih etmiş görünmektedirler.

Kadı Burhaneddîn, devlet erkânı ile ciddî bir durum değerlendirmesi yaptı. Bu toplantıda ileride Bilâd-ı Şam'a yapılacak olası bir saldırıda Malatya'nın önemli bir üs olarak kullanılabilmesi ve bu nedenle buraya sefer düzenlenmesi gerektiği kararı çıktı. Alınan karar gereğince Kadı Burhaneddîn Ahmed, Malatya'ya hareket etti. Dönemin kaynağında Kalmah diye geçen ve Memlûkların Kuzey Suriye hudud noktası olan yere varıldığında Kadı Burhaneddîn-Mintaş müzâkeresi başladı. Kadı, Malatya'yı teslim etmesi karşılığında Mintaş'a, askerleri ve verimli arazileri ile birlikte Nîksar'ı önerdi.²⁹ Mintaş ise Kadı'dan, önce Suriye üzerine bir sefer düzenlemeyi taahhüd etmesini, bu taahhüdünün ardından Malatya'yı teslim edeceğini bildirdi. Müzâkereler sonunda Kadı Burhaneddîn'in görüşü kabul edildi. Malatya'nın teslim işlemleri sürerken kaynaklarda ismi zikredilmeyen Mintaş'ın devâdarı, Malatya kapılarını kapatarak Kadı'nın adamlarını tutukladı. Bunun üzerine Kadı Burhaneddîn, Mintaş'ı adamları ile birlikte esir aldı ve Sivas'a döndü.³⁰ Berkûk, bu gelişmeler üzerine 29 Safer 790/9 Mart 1388'da Mintaş'ı Malatya Niyâbeti'nden azlederek şehir kapılarını Kadı Burhaneddîn'e kapatan Mintaş'ın devâdarına *teşrif* gönderip onu Mintaş yerine Malatya Nâibi tayin etti.³¹

Sultan Berkûk, Mintaş isyanını bastırmak üzere Haleb Nâibi el-Emîr Yelboğa en-Nâsırî'yi Cemâziye'l-evvel 790/Mayıs 1388'da Sivas üzerine yolladı.³² Yelboğa mukaddemliğindeki Memlûk kuvvetleri önce Malatya'ya ulaştı.³³ Buradan harekete geçen ordu, 21 Cemâziye'l-evvel/28 Mayıs'de Sivas'a gidip şehri kuşatmaya başladı.³⁴ Tatarların da desteklediği Kadı Burhaneddîn'in ordusu 60.000 kişiye ulaşmıştı.³⁵ Sivas halkı müthiş bir direnç göstererek Memlûk kuvvetlerini püskürtmeyi başardı. Yaklaşık kırk gün süren kuşatma boyunca her iki taraf ciddî kayıplar verdi.³⁶ Kuşatmanın uzaması üzerine Sultan Berkûk 50.000 Mısır dinarı tutarındaki meblağı Yelboğa ordusunu takviye için gönderdi.³⁷ Gönderilen bu meblağ da Memlûk ordusunun Sivas'ı ele geçirmesine yetmedi ve Yelboğa kuşatmayı kaldırarak önce Malatya'ya³⁸ oradan da Haleb'e hareket etti. Haleb'e dönüş sırasında Tatarların baskınına uğrayan Yelboğa,

²⁹ Esterâbadî, Aziz b. Erdeşir (1928). *Bezm u Rezm*, İstanbul: 347 vd; Aziz b. Erdeşir-i Esterâbadî (1990). *Bezm u Rezm*, Çev. Mürsel Öztürk, Ankara: 323.

³⁰ Mintaş'ın Kadı Burhaneddîn Ahmed tarafından esir mi edildiği yoksa tesis etmeye çalıştığı ittifak kapsamında ona mı sığındığı hususunda dönemin kaynaklarında ihtilafli bilgiler bulunmaktadır. Kadı Burhaneddîn Ahmed döneminin tanığı Esterâbadî, Mintaş'ın tutarsız davranışları sonucu Kadı Burhaneddîn tarafından esir edildiğini söylemektedir. (Esterâbadî, Aziz b. Erdeşir (1928). *Bezm u Rezm*, İstanbul: 348 vd; Aziz b. Erdeşir-i Esterâbadî (1990). *Bezm u Rezm*, Çev. Mürsel Öztürk, Ankara: 323 vd). İbnü'l-Furat da Mintaş'ın Kadı tarafından esir edildiğini kaydetmektedir. (İbnü'l-Furat, Nâsirüddîn Muhammed bin Abdurrahim (1936), *Tarih-i İbn el-Furat*, Nşr. Dr. Kostantin Zureyk, C.9/1, Beyrût: 25). Makrizî, İbn Tağrıberdî ve Sayrafi gibi tarihçiler, Mintaş'ın Kadı Burhaneddîn'e sığındığını ifade etmektedirler. (Bkz. Makrizî, Takıyüddîn Ebû'l-Abbâs Ahmed bin Ali (1418/1997). *es-Sütlük li-Mârifet-i Düvel el-Mülûk*, Tahkik Muhammed Abdülkâdir Âtâ, C. 5, Beyrût-Lübân: 206-209; İbn Tağrıberdî, Cemâleddîn Ebû'l-Mehâsin (1413/1992). *en-Nücum ez-Zâhire fi Mülûk-ı Mısır ve'l-Kâhire*, Tahkik Muhammed Hüseyin Şemseddîn, C. 11, Beyrût-Lübân: 206; İbn Tağrıberdî, Cemâleddîn Ebû'l-Mehâsin (1989). *el-Menhel es-Sâfi ve'l-Müstevea fi Bâd el-Vâfi*, Tahkik Dr. Muhammed Muhammed Emin, C. 4, Kahire: 95; Sayrafi, el-Hatib el-Cevherî Âli bin Dâvûd (1970). *Nüzhet en-Nüfûs ve'l-Abidan fi Tevârih ez-Zâman*, Tahkik Dr. Hasan Habeşi, yy: 158). İbnü'l-Furat ve Esterâbadî'deki kayıtlar daha doğru olmalıdır. Malatya halkı, şehri Kadı Burhaneddîn'e teslim etmek istemeyerek Memlûklara bağlı kalmak istemiş ve bu nedenle de Mintaş-Kadı Burhaneddîn Ahmed görüşmeleri devam ederken şehir kapılarını kapatmıştır.

³¹ İbnü'l-Furat, Nâsirüddîn Muhammed bin Abdurrahim (1936), *Tarih-i İbn el-Furat*, Nşr. Dr. Kostantin Zureyk, C.9/1, Beyrût: 25; Kadı Şuhbe, Takıyüddîn Ebî Bekr bin Ahmed (1997). *Târih-i İbn Kadı Şuhbe*, Tahkik Adnan Derviş, C. 3, Dımaşk: 239.

³² İbn Tağrıberdî, Cemâleddîn Ebû'l-Mehâsin (1413/1992). *en-Nücum ez-Zâhire fi Mülûk-ı Mısır ve'l-Kâhire*, Tahkik Muhammed Hüseyin Şemseddîn, C. 11, Beyrût-Lübân: 207.

³³ İbnü'l-Furat, Nâsirüddîn Muhammed bin Abdurrahim (1936), *Tarih-i İbn el-Furat*, Nşr. Dr. Kostantin Zureyk, C.9/1, Beyrût:28; İbn Hacer, *İnbâ el-Gumr*, İnternetSitesi:<http://www.alwaraq.net/Core/SearchServlet/searchone?docid=160&searchtext=2YXZhNi32YrYqQ=&option=1&offset=4&WordForm=1&exactpage=124&totalpages=39&AllOffset=1>(Erişim Tarihi: 7 Mart 2015); Sayrafi, el-Hatib el-Cevherî Âli bin Dâvûd (1970). *Nüzhet en-Nüfûs ve'l-Abidan fi Tevârih ez-Zâman*, Tahkik Dr. Hasan Habeşi, yy: 169.

³⁴ İbnü'l-Furat, Nâsirüddîn Muhammed bin Abdurrahim (1936), *Tarih-i İbn el-Furat*, Nşr. Dr. Kostantin Zureyk, C.9/1, Beyrût:29; Kadı Şuhbe, Takıyüddîn Ebî Bekr bin Ahmed (1997). *Târih-i İbn Kadı Şuhbe*, Tahkik Adnan Derviş, C. 3, Dımaşk: 241; İbn Tağrıberdî, Cemâleddîn Ebû'l-Mehâsin (1413/1992). *en-Nücum ez-Zâhire fi Mülûk-ı Mısır ve'l-Kâhire*, Tahkik Muhammed Hüseyin Şemseddîn, C. 11, Beyrût-Lübân: 207.

³⁵ İbn Şihne, ordu sayısını 20.000 olarak kaydetmektedir. Bkz. İbn Şihne, eş-Şeyh Muhibeddîn Ebû'l- Vâlidu Muhammed bin Muhammed (1417/1997). *Ravz el-menâzir fi İlm el-Evâil ve'l-Evâhir*, Tahkik Seyyid Muhammed Muhennâ, Beyrût-Lübân: 293.

³⁶ Esterâbadî, Aziz b. Erdeşir (1928). *Bezm u Rezm*, İstanbul: 349-361; Aziz b. Erdeşir-i Esterâbadî (1990). *Bezm u Rezm*, Çev. Mürsel Öztürk, Ankara: 325-336.

³⁷ İbnü'l-Furat, Nâsirüddîn Muhammed bin Abdurrahim (1936), *Tarih-i İbn el-Furat*, Nşr. Dr. Kostantin Zureyk, C.9/1, Beyrût:30; İbn Tağrıberdî, Cemâleddîn Ebû'l-Mehâsin (1413/1992). *en-Nücum ez-Zâhire fi Mülûk-ı Mısır ve'l-Kâhire*, Tahkik Muhammed Hüseyin Şemseddîn, C. 11, Beyrût-Lübân: 207; Sayrafi, el-Hatib el-Cevherî Âli bin Dâvûd (1970). *Nüzhet en-Nüfûs ve'l-Abidan fi Tevârih ez-Zâman*, Tahkik Dr. Hasan Habeşi, yy: 171.

³⁸ İbnü'l-Furat, Nâsirüddîn Muhammed bin Abdurrahim (1936), *Tarih-i İbn el-Furat*, Nşr. Dr. Kostantin Zureyk, C.9/1, Beyrût:31; İbn Dokmak, İbrahim bin Muhammed bin Aydemîr el-Âlâi (1403/1982). *el-Cevher es-Semîn fi Seyr el-Hulefâ ve'l-Mülûk ve's-Selâtin*, Tahkik Dr.

baskını atlatmayı başardı ve baskını yapan Tatarlardan yaklaşık 1.000'ini öldürüp onlardan ganimet olarak 10.000 at elde etti.³⁹ Bu şekilde Haleb'e ulaşan Yelboğa, Sultan Berkûk'u Mintaş isyanı ve Sivas kuşatması hakkında bilgilendirmek üzere adamlarından birini Kahîre'ye yolladı. Yelboğa, Berkûk'a: "Sultan benim kadar Mintaş'ı tanıyamaz, bu nedenle onunla savaşa devam etmeliyiz" şeklinde bir mesaj gönderdi. Berkûk, Yelboğa'nın bu cüretli sözlerinden şüphelenerek Yelboğa'nın Mintaş ile ittifak halinde olabileceği düşüncesine kapıldı.⁴⁰

Sultan Berkûk, Mintaş'ın azli üzerine Malatya Niyâbeti'ne atadığı ve kaynaklarda ismi belirtilmeyen devâdâr yerine Malatya'ya 26 Şevvâl 790/28 Ekim 1388'de Hama Niyâbeti görevini sürdüren Köşli el-Kalemtavi'yi atadı.⁴¹ Köşli'den boşalan Hama Niyâbeti'ne ise emekliye ayrılmış olan Sûdûn el-Osmanî getirildi.

Yelboğa en-Nâsırî'nin Mintaş isyanını bastırmadaki başarısızlığı, Berkûk'un kendisine karşı olumsuz bir tavır takınmasına yol açmıştı. Berkûk, Mintaş ile gizlice ittifak halinde oldukları düşüncesiyle el-Emîr Altunboğa el-Çobanî, Dımaşk Nâibi ez-Zahir Gümüşboğa el-Hamevî ve Trabulus Nâibi'ni Kahîre'ye çağırarak Gümüşboğa ve Çobanî'yi İskenderîye'de hapsedti.⁴² Yelboğa en-Nâsırî, Haleb Niyâbeti görevinden azledilerek Dımaşk Niyâbeti'ne atandı. Ondan boşalan Haleb Niyâbeti'ne ise İnal el-Yusûfî getirildi.⁴³ Yelboğa, tutuklamalar ve görev yerinin değiştirilmesi hadiselerine karşı kendini güvende hissetmedi ve Mintaş'a gizlice haber yollayarak gelip itaati altına girmesini bildirdi. Mintaş, Kadı Burhaneddîn'den bir şekilde kurtularak Yelboğa'ya katıldı. Muharrem 791/Ocak 1389'de Yelboğa isyan etti.⁴⁴ Sultan Berkûk, 15 Safer 791/13 Şubat 1389'de isyanın iç yüzünü araştırmak üzere Meliktîmur ed-Devâdârı yolladı.⁴⁵

Kadı Burhaneddîn Ahmed, Akkoyunlu Karayülük Osman Bey ile Sivas yakınlarındaki Karabel'de yaptığı savaşta esir düştü. Karayülük, beraberinde Kadı Burhaneddîn olduğu halde Sivas önlerine geldi ve şehir halkından Sivas kapılarını açmalarını istedi. Sivas halkı, onun bu teklifini reddettiğinden Karayülük, Zilkâde 800/ Temmuz 1398'de Kadı Burhaneddîn'in başını kesti ve Sivas surları önünde teşhir etti. Daha sonra ise Sivas'ı kuşattı. Sivas halkı Osmanlı hükümdarı Yıldırım Bâyezid'den yardım istediler. Bâyezid, oğlu Süleyman'ı Sivas'a yolladı. Bu gelişme üzerinde Karayülük, kuşatmayı kaldırmak zorunda kaldı ve Erzincan hâkimi Mutaharten'e sığındı.⁴⁶ Kadı Burhaneddîn Ahmed'in ölümü üzerine Sivas halkı yerine oğlu Alâeddin Alf'yi getirmişlerdi. Yıldırım Bâyezid ordusuyla beraber Sivas'ı ele geçirip yönetimine oğlu Süleyman'ı tayin etti.⁴⁷

Sâid Abdulfettâh Âşûr, yy: 463-464; Makrizî, Takıyuddîn Ebû'l-Abbâs Ahmed bin Ali (1418/1997). *es-Sülûk li-Mârifet-i Düvel el-Mülûk*, Tahkîk Muhammed Abdülkâdir Âtâ, C. 5, Beyrût-Lübân: 209.

³⁹ İbnü'l-Furat, Nâsîrüddîn Muhammed bin Abdurrahim (1936), *Tarih-i İbn el-Furat*, Nşr. Dr. Kostantin Zureyk, C.9/1, Beyrût:31; Kadı Şuhbe, Takıyuddîn Ebî Bekr bin Ahmed (1997). *Târih-i İbn Kadı Şuhbe*, Tahkîk Adnan Derviş, C. 3, Dımaşk: 241; İbn Hacer, *İnbâ el-Gumr*, İnternet

Sitesi:<http://www.alwaraq.net/Core/SearchServlet/searchone?docid=160&searchtext=2YXZhNi32YrYqQ=&option=1&offset=6&WordForm=1&exactpage=129&totalpages=39&AllOffset=1> (Erişim Tarihi: 7 Mart 2015); İbn Tağrıberdî, Cemâleddîn Ebû'l-Mehâsin (1413/1992). *en-Nücum ez-Zâhire fî Mülûk-ı Mısır ve'l-Kâhire*, Tahkîk Muhammed Hüseyin Şemseddîn, C. 11, Beyrût-Lübân: 208.

⁴⁰ İbn Tağrıberdî, Cemâleddîn Ebû'l-Mehâsin (1989). *el-Menhel es-Sâfi ve'l-Müsteva fî Bâd el-Vâfi*, Tahkîk Dr. Muhammed Muhammed Emin, C. 4, Kahîre: 95.

⁴¹ Makrizî, Köşli el-Kalemtavi'nin Malatya Niyâbeti'ne atadığı tarihi 26 Şevvâl 790/28 Ekim 1388 olarak kaydetmiştir (Bkz. Makrizî, Takıyuddîn Ebû'l-Abbâs Ahmed bin Ali (1418/1997). *es-Sülûk li-Mârifet-i Düvel el-Mülûk*, Tahkîk Muhammed Abdülkâdir Âtâ, C. 5, Beyrût-Lübân: 212). İbnü'l-Furat ve Kadı Şuhbe gün belirtmeyerek Zilkâde 790/Kasım 1388 tarihini kaydetmişlerdir (İbnü'l-Furat, Nâsîrüddîn Muhammed bin Abdurrahim (1936), *Tarih-i İbn el-Furat*, Nşr. Dr. Kostantin Zureyk, C.9/1, Beyrût:37; Kadı Şuhbe, Takıyuddîn Ebî Bekr bin Ahmed (1997). *Târih-i İbn Kadı Şuhbe*, Tahkîk Adnan Derviş, C. 3, Dımaşk: 246); İbn Tağrıberdî, 791/1388-1389 tarihini verip gün belirtmemiştir (Bkz. İbn Tağrıberdî, Cemâleddîn Ebû'l-Mehâsin (1413/1992). *en-Nücum ez-Zâhire fî Mülûk-ı Mısır ve'l-Kâhire*, Tahkîk Muhammed Hüseyin Şemseddîn, C. 11, Beyrût-Lübân: 210). Sayrafi ise Makrizî'den çok az farkla 15 Şevvâl 790/17 Ekim 1388 tarihini kaydetmiştir (Bkz. Sayrafi, el-Hatib el-Cevherî Âli bin Dâvûd (1970). *Nüzhet en-Nüfûs ve'l-Abidan fî Tevârih ez-Zâman*, Tahkîk Dr. Hasan Habeşi, yy: 177). Makrizî'deki kayıt hadiselerin kronolojik akışına uygun düştüğünden doğru olmalıdır.

⁴² İbn Tağrıberdî, Cemâleddîn Ebû'l-Mehâsin (1989). *el-Menhel es-Sâfi ve'l-Müsteva fî Bâd el-Vâfi*, Tahkîk Dr. Muhammed Muhammed Emin, C. 4, Kahîre: 95.

⁴³ İbnü'l-Furat, Nâsîrüddîn Muhammed bin Abdurrahim (1936), *Tarih-i İbn el-Furat*, Nşr. Dr. Kostantin Zureyk, C.9/1, Beyrût:53; İbn Tağrıberdî, Cemâleddîn Ebû'l-Mehâsin (1413/1992). *en-Nücum ez-Zâhire fî Mülûk-ı Mısır ve'l-Kâhire*, Tahkîk Muhammed Hüseyin Şemseddîn, C. 11, Beyrût-Lübân: 213.

⁴⁴ İbn Tağrıberdî, Cemâleddîn Ebû'l-Mehâsin (1413/1992). *en-Nücum ez-Zâhire fî Mülûk-ı Mısır ve'l-Kâhire*, Tahkîk Muhammed Hüseyin Şemseddîn, C. 11, Beyrût-Lübân: 210 vd.

⁴⁵ Sayrafi, el-Hatib el-Cevherî Âli bin Dâvûd (1970). *Nüzhet en-Nüfûs ve'l-Abidan fî Tevârih ez-Zâman*, Tahkîk Dr. Hasan Habeşi, yy: 184 vd; ⁴⁵ İbnü'l-Furat, Nâsîrüddîn Muhammed bin Abdurrahim (1936), *Tarih-i İbn el-Furat*, Nşr. Dr. Kostantin Zureyk, C.9/1, Beyrût:51.

⁴⁶ İlhan Erdem-Kazım Paydaş (2007). *Ak-Koyunlu Devleti Tarihi Siyaset-Teskilat-Kültür*, Ankara:67.

⁴⁷ Bkz. Ebû Bekr-i Tihranî (1993). *Kitab-ı Diyarbekrîyye*, Yay. Necati Lugal-Faruk Sümer, 1. Cüz, Ankara: Türk tarih Kurumu Yayınları. 45-46; Krş., Ebû Bekr-i Tihranî (2001), *Kitab-ı Diyarbekrîyye*, Çev. Mürsel Öztürk, Ankara: 42.

SONUÇ

Kadı Burhaneddin Ahmed, devletini tesis ettiği 1381 tarihinden itibaren genişleme siyâseti gütmüş ve kendisine rakib gördüğü Memlûk Devleti'nin iç karışıklıklarından istifade ile Malatya'yı ele geçirmeye çalışmıştır. Malatya'da Memlûklar adına naib olarak görev yapan Mintaş'ın Sultan Berkûk'a karşı başlattığı isyanı fırsata dönüştürmeye çalışarak şehri ele geçirme teşebbüsünde bulunmuştur. Malatya Nâibi Mintaş'ın tutarsız davranışları neticesi Malatya'yı zapt edemese de onun bu teşebbüsü, Kahire'yi heyecanlandırmış ve Yelboğa en-Nasrî önderliğindeki Memlûk kuvvetlerinin Sivas'ı kuşatması neticesini doğurmuştur. Aynı dönemlerde Timur tehlikesinin baş göstermesi üzerine Kadı Burhaneddin Malatya politikasını askıya alarak bu yeni tehdid karşısında başta Sivas olmak üzere diğer topraklarını korumak zorunda kalmıştır.

KAYNAKÇA

- BALA, Mirza (1993). "Kadı Bürhaneddin", *İA*, C. VI, s. 46-48.
- EBÛ BEKR-İ TİHRANÎ (2001). *Kitab-ı Diyarbekrîyye*, Çev. Mürsel Öztürk, Ankara.
- EBÛ BEKR-İ TİHRANÎ (1993). *Kitab-ı Diyarbekrîyye*, Yay. Necati Lugal-Faruk Sümer, 1. Cüz, Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- ERDEM, İlhan – PAYDAŞ, Kazım (2007). *Ak-Koyunlu Devleti Tarihi Siyaset-Teşkilat-Kültür*, Ankara.
- ESTERÂBADÎ, Aziz b. Erdeşir (1990). *Bezm u Rezm*, Çev. Mürsel Öztürk, Ankara.
- ESTERÂBADÎ, Aziz b. Erdeşir (1928). *Bezm u Rezm*, İstanbul.
- GÖDE, Kemal (2000). *Eretnalılar (1327-1381)*, Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- İBN DOKMAK, İbrahim bin Muhammed bin Aydemîr el-Âlâî (1403/1982). *el-Cevher es-Semîn fi Seyr el-Hulefâ ve'l-Mülûk ve's-Selâtin*, Tahkik Dr. Sâid Abdulfettâh Âşûr, yy.
- İBN HACER, *İnbâ* *el-Gumr*,
İnternetSite: <http://www.alwaraq.net/Core/SearchServlet/searchone?docid=160&searchtext=2YXZhNi32YrYqQ==&option=1&offset=4&WordForm=1&exactpage=124&totalpages=39&AllOffset=1> (Erişim Tarihi: 7 Mart 2015).
- İBN İYÂS, Muhammed bin Ahmed bin İyâs el-Hanefî el-Mısri (1960). *Beda' ez-Zuhûr fi Vekâif ed-Duhur*, yy.
- İBN ŞIHNE, eş-Şeyh Muhibeddîn Ebû'l- Vâlidu Muhammed bin Muhammed (1417/1997). *Ravz el-menâzir fi İlm el-Evâil ve'l-Evâhir*, Tahkik Seyyid Muhammed Muhennâ, Beyrût-Lübân.
- İBN TAĞRİBERDÎ, Cemâleddîn Ebû'l-Mehâsin (1989). *el-Menhel es-Sâfi ve'l-Müsteva fi Bâd el-Vâfi*, Tahkik Dr. Muhammed Muhammed Emin, C. 4, Kahire.
- İBN TAĞRİBERDÎ, Cemâleddîn Ebû'l-Mehâsin (1413/1992). *en-Nücum ez-Zâhire fi Mülûk-ı Mısır ve'l-Kâhire*, Tahkik Muhammed Hüseyin Şemseddîn, C. 11, Beyrût-Lübân.
- İBNÜ'L-FURAT, Nâsirüddîn Muhammed bin Abdurrahim (1936). *Tarih-i İbn el-Furat*, Nşr. Dr. Kostantin Zureyk, C.9/1, Beyrût.
- KADI ŞUHBE, Takıyuddîn Ebî Bekr bin Ahmed (1997). *Târih-i İbn Kadı Şuhbe*, Tahkik Adnan Derviş, C. 3, Dımaşk.
- KANAT, Cüneyt (2008). "Memlûk Devleti'nde İktidar Değişikliği Bahrî Memlûklardan Burcî Memlûklara", *Prof. Dr. Işın Demirkent Anısına*, İstanbul: s. 545-551.
- MAKRİZÎ, Takıyuddîn Ebû'l-Abbâs Ahmed bin Ali (1418/1997). *es-Sülûk li-Mârifet-i Düvel el-Mülûk*, Tahkik Muhammed Abdülkâdir Âtâ, C. 5, Beyrût-Lübân.
- ÖZAYDIN, Abdülkerim (2001). "Kadı Burhaneddin", *DİA*, C. XXIV, s. 74-75.
- SAYRAFI, el-Hatib el-Cevherî Âlî bin Dâvûd (1970). *Nüzheth en-Nüfûs ve'l-Abidan fi Tevârih ez-Zâman*, Tahkik Dr. Hasan Habeşi, yy.
- UZUNÇARŞILI, İsmail Hakkı (1988). *Osmanlı Devlet Teşkilâtına Medhal*, Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- YİNANÇ, Refet (1989). *Dulkadir Beyliği*, Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- YÜCEL, Yaşar (1970). *Kadı Burhaneddin Ahmed ve Devleti*, Ankara.